

NOTITIE

Onderwerp	Toelichting bij vergunningsaanvraag watervergunning aanpassing watergang Diedensche Uiterdijk Meanderende Maas		
Aan	Rijkswaterstaat		
Datum	9-2-2024		
Referentie ON	WSD.2.12/24-001.966		
Referentie OG	WSD.2.12-0135		
Status	Definitief 2.0		
Project	Planuitwerking Meanderende Maas		
Projectcode	124679-WSD.2.12		
Kopie naar	-		
Verificatie	Auteurs: [REDACTED] Gecontroleerd door: [REDACTED] Goedgekeurd door: [REDACTED] Paraaf: [REDACTED]		
Bijlage(n)	I Technische tekeningen watergang		

1 WATERVERGUNNING MEANDERENDE MAAS – AANPASSING WATERGANG DIEDENSCH UITERDIJK

Het project Meanderende Maas heeft als belangrijkste doel om de waterveiligheid in het gebied tussen Ravenstein en Lith te vergroten door dijkversterking over een lengte van 26,6 kilometer en door waterstandsverlaging. Zo worden de 270.000 bewoners in de regio Oss – Den Bosch en economische waarden beter beschermd tegen overstromingen. Daarnaast worden de gebiedskwaliteiten versterkt en de mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling benut. Om dit te realiseren wordt een combinatie van dijkversterking, rivierverruiming en uiterwaardinrichting gerealiseerd.

Voor het project Meanderende Maas worden in het kader van de waterwet verschillende procedures doorlopen. De dijkversterking aan zuidzijde van de Maas is opgenomen in een Projectplan Waterwet van waterschap Aa en Maas. De rivier- en uiterwaardmaatregelen zijn opgenomen in een Projectplan Waterwet van de minister.

Daarnaast zijn er ook enkele zaken welke in een watervergunning geborgd dienen te worden. Zo ook de aanpassing van de watergang in de Diedensche Uiterdijk. Deze vergunningaanvraag richt zich hier op.

1.1 Project Meanderende Maas

Het project Meanderende Maas gaat de historische Maasdijk tussen vestingstadje Ravenstein en de stuw bij Lith aan de Brabantse zijde verbeteren, de Maas meer ruimte geven en het gebied ontwikkelen. Concrete aanleiding voor het project Meanderende Maas is dat de dijk aan Brabantse zijde van dit riviertraject niet voldoet aan de veiligheidsnormen. In het Hoogwaterbeschermingsprogramma is het dijktraject Ravenstein-Lith daarom opgenomen als één van de top 14 meest urgente dijktrajecten om te versterken. De Maasdijken aan de Gelderse zijde van dit traject hebben geen hoogte- en/of versterkingsopgave en aanpassingen aan de dijk zijn daarom niet aan de orde op dit moment.

Door klimaatverandering zal de zeespiegel stijgen en zal extreme droogte worden afgewisseld met hevige regenval en een grotere kans op hoogwater in de grote rivieren. Het gevolg is dat het huidige waterbeheer onvoldoende garantie geeft voor veiligheid van inwoners in Nederland in de toekomst. Daartoe zijn in januari 2017 nieuwe wettelijke veiligheidsnormen van kracht geworden. De dijk aan de Brabantse zijde tussen de plaatsen Ravenstein en Lith voldoet niet aan die waterveiligheidsnormen. Hierdoor is het nodig om de dijk tussen Lith en Ravenstein te verbeteren waardoor 270.000 bewoners en bedrijven achter de Brabantse dijk en omgeving beter beschermd zijn tegen overstroming bij hoog water in de Maas.

In Maasbrede context zijn dijkversterking en rivierverruimende maatregelen samen al decennia lang de pijlers voor een robuust riviersysteem. Meanderende Maas is onderdeel van een brede voorkeursstrategie voor de Maas, die op zijn beurt weer onderdeel is van het Nationale Deltaprogramma. De strategie voorziet in een krachtig samenspel tussen dijkversterking en rivierverruiming om zo te voldoen aan de normen voor hoogwaterveiligheid en in te spelen op klimaatverandering. Alle Maaspartners werken via de zogenaamde 'Adaptieve uitvoeringsstrategie Maas' (AUM) aan pakketten met rivierverruimende maatregelen, die vooral langs de bedijkte Maas voor 2050 kunnen leiden tot lagere waterstanden bij hoogwater. Dit leidt tot een robuuster riviersysteem en daardoor hoeven dijken minder te worden opgehoogd. Boven- en benedenstrooms van de Meanderende Maas wordt dus op verschillende locaties aan rivierverruimende maatregelen gewerkt.

Een combinatie van dijkversterking, rivierverruiming en gebiedsgerichte maatregelen draagt substantieel bij aan de waterveiligheid. Bovendien levert dit synergie op met ambities en opgaven van de partners, bijvoorbeeld op het gebied van economie, recreatie en ecologie. De kracht zit in de combinatie van robuuste maatregelen dicht bij de Maas en het herstellen van de landschappelijke en natuurlijke betekenis van de oude natuurlijke meanders.

In het project werken waterschappen Aa en Maas en Rivierenland, provincies Noord-Brabant en Gelderland, gemeenten Oss, West Maas en Waal, Wijchen, Rijkswaterstaat, het ministerie van IenW en Natuurmonumenten samen.

1.3 Doel vergunningaanvraag verlegging toegangsweg

Deze vergunningaanvraag dient voor het mogelijk maken van de aanpassing van de watergang in de Diedensche Uiterdijk. Het Waterschap Aa en Maas vraagt deze vergunning – als trekker van het project Meanderende Maas – namens Rijkswaterstaat aan. De aanpassing aan de watergang is een maatregel die genomen dient te worden als gevolg van de maatregelen in projectplan Waterwet rivierverruiming en KRW Meanderende Maas van Rijkswaterstaat.

Het project Meanderende Maas is een integraal project, waarover diverse instanties een besluit moeten nemen op onderdelen waar zij bevoegdheid hebben. Om deze besluiten in de besluitvorming en procedure te stroomlijnen en in samenhang te blijven bezien, is een coördinatiebesluit (door PS Noord-Brabant en PS Gelderland) van toepassing. De 'hoofdbesluiten' (Projectplannen, vergunningen, bestemmingsplanherziening) die voor het project nodig zijn worden zo gecoördineerd in procedure gebracht. Daarmee kennen de besluiten zoveel mogelijk dezelfde voorbereiding, procedure en rechtsbescherming (bezwaar en beroep).

De vergunningaanvraag voor aanpassing watergang in Diedensche Uiterdijk is onderdeel van deze gecoördineerde procedure.

De overige besluiten die gecoördineerd worden zijn:

- projectplan Waterwet dijkversterking Ravenstein -Lith;
- projectplan Waterwet rivierverruiming en KRW Meanderende Maas;
- projectMER Meanderende Maas;
- herziening bestemmingsplan buitengebied Oss (deel uiterwaarden) en omgevingsvergunning afwijking bestemmingsplan buitengebied Oss (deel dijk);
- omgevingsvergunning afwijking bestemmingsplan gemeente West Maas en Waal;
- ontgrondingsvergunning provincie Noord-Brabant;
- ontgrondingsvergunning provincie Gelderland;
- vergunning Waterwet voor onderdelen die niet met een projectplan kunnen worden vastgelegd;
- ontheffing Wet natuurbescherming;
- omgevingsvergunningen kappen en melding Boswet.

2 BESTAANDE SITUATIE WATERGANG

In de huidige situatie ligt er in de Diedensche Uiterdijk een aantal leggerwatergangen van Waterschap Aa en Maas. Deze watergangen zorgen voor de ontwatering en afwatering van het gebied. De waterhuishouding is hier gericht op de huidige functie in het gebied; grotendeels agrarisch gebruik. Afbeelding 2.1 laat de ligging van de leggerwatergangen zien.

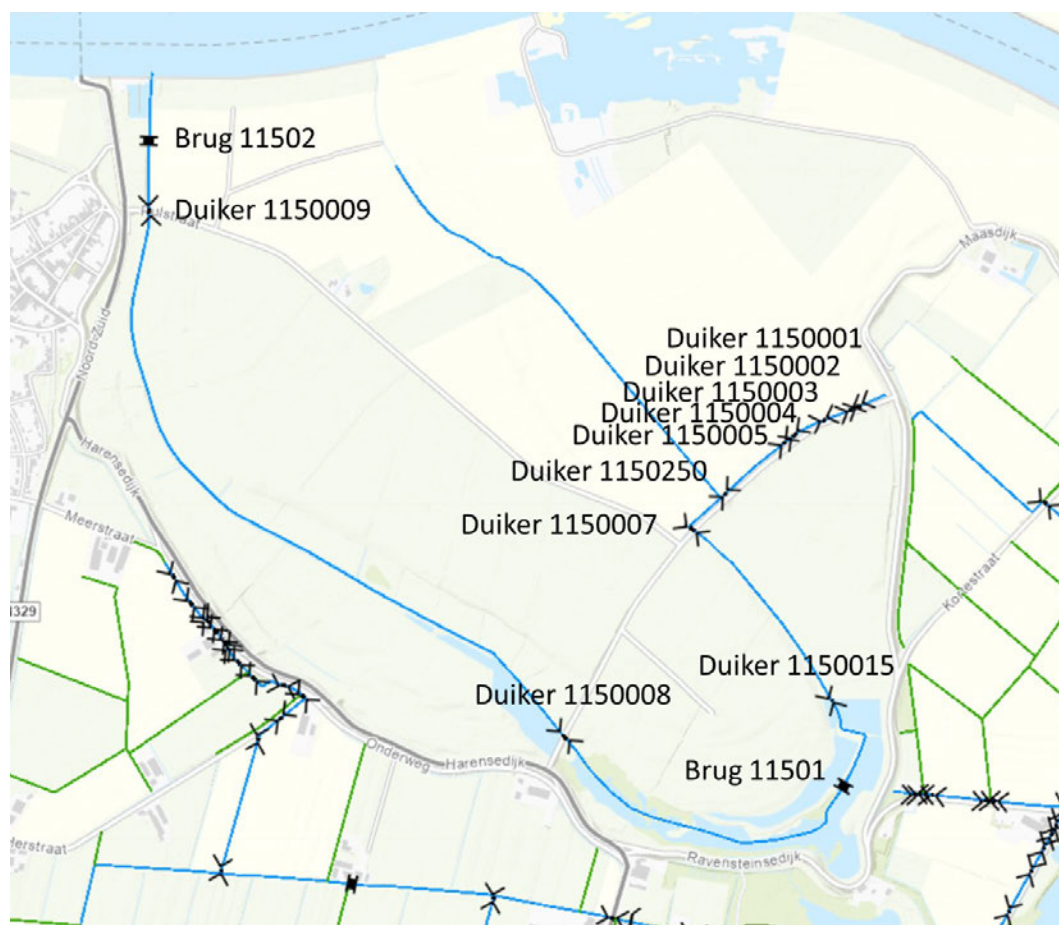
Afbeelding 2.1 Huidige situatie leggerwatergangen in Diedensche Uiterdijk met stroomrichting, in rood aangeduid het gebied met de watergangen waar deze vergunningaanvraag betrekking op heeft

In het noordwesten van de Diedensche Uiterdijk wordt water afgevoerd op de Maas. Het waterpeil in de watergang volgt het waterpeil in de Maas. Het overgrote deel van het jaar is dit het gestuwde Maaspeil met een waterstand van circa NAP+4,9 m.¹ Er staan geen stuwen in de watergang, wel zijn er 2 bruggen en 10 duikers aanwezig. De locatie van de bruggen en duikers is aangegeven in Afbeelding 2.2.

¹ In de praktijk zit er variatie in het actuele stuwpeil welke veroorzaakt wordt door de aanwezigheid van een waterkrachtcentrale naast de stuw. Hierdoor ontstaan bij lage en gemiddelde afvoeren dagelijkse fluctuaties van circa 10 cm, resulterend in een waterstand tussen de NAP+4,9 en 5,0 m bij Megen.

Afbeelding 2.2 Ligging van duikers en bruggen in de Diedensche Uiterdijk - huidige situatie

3 AANPASSING WATERGANG

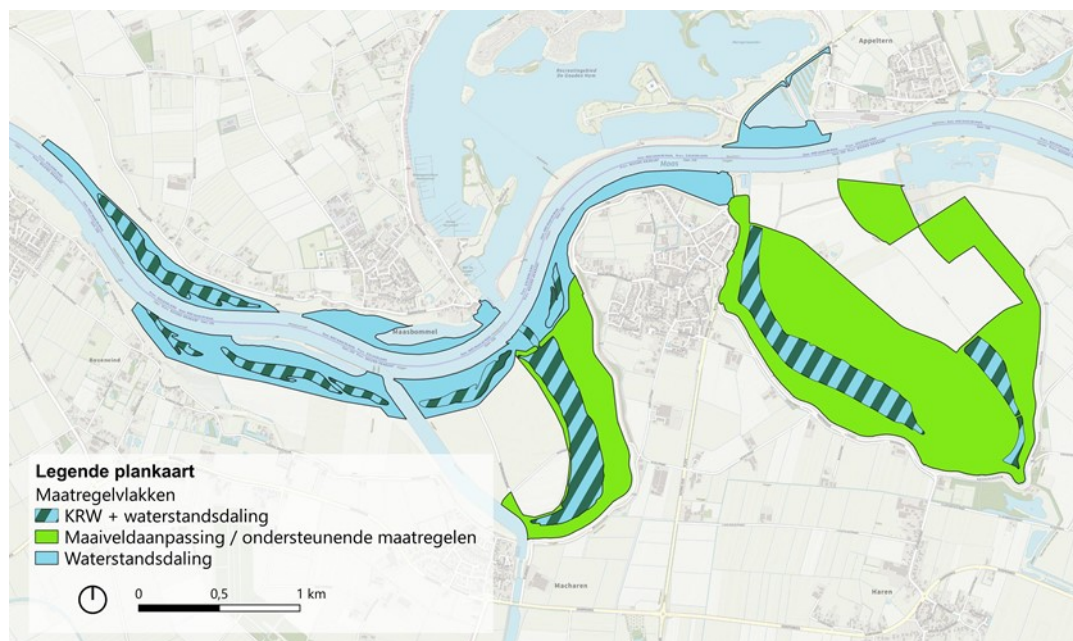
De aanpassing van de watergang bestaat uit twee onderdelen. Voor een deel van de watergang geldt dat deze komt te vervallen. Voor een ander deel wordt de watergang aangepast.

3.1 Te vervallen watergang

Voor het deel waar de leggerwatergang komt te vervallen geldt dat in dit deel van het gebied KRW geulen worden gerealiseerd. De leggerwatergang van Waterschap Aa en Maas vervalt en ervoor in de plaats komen geulen in beheer van Rijkswaterstaat. Voor dit deel van het project Meanderende Maas is een projectplan Waterwet rivierversuiming en KRW Meanderende Maas van Rijkswaterstaat in voorbereiding. Dit projectplan valt, net als deze watervergunning, onder het coördinatiebesluit (van PS Noord-Brabant en PS Gelderland). In Afbeelding 3.1 staat het ruimtebeslag van het Projectplan Waterwet. De leggerwatergangen die binnen dit ruimtebeslag vallen komen te vervallen. Dit is ook terug te zien op de uitsnede van de inrichtingskaart (zie Afbeelding 3.2). Op de locatie van de leggerwatergang is een geulstructuur te zien. Deze komt in beheer van Rijkswaterstaat.

De geulstructuur is één lange doorlopende structuur vanaf de Rulstraat naar de Maasakkerstraat, de waterpartijen en geulen zijn met elkaar verbonden en de huidige waterplas de Vliet is hier onderdeel van.

Afbeelding 3.1 Ruimtebeslag van Projectplan Waterwet Rivierverruiming en KRW Meanderende Maas van Rijkswaterstaat

- brug 11501;
- duiker 1150008;
- duiker 1150015.

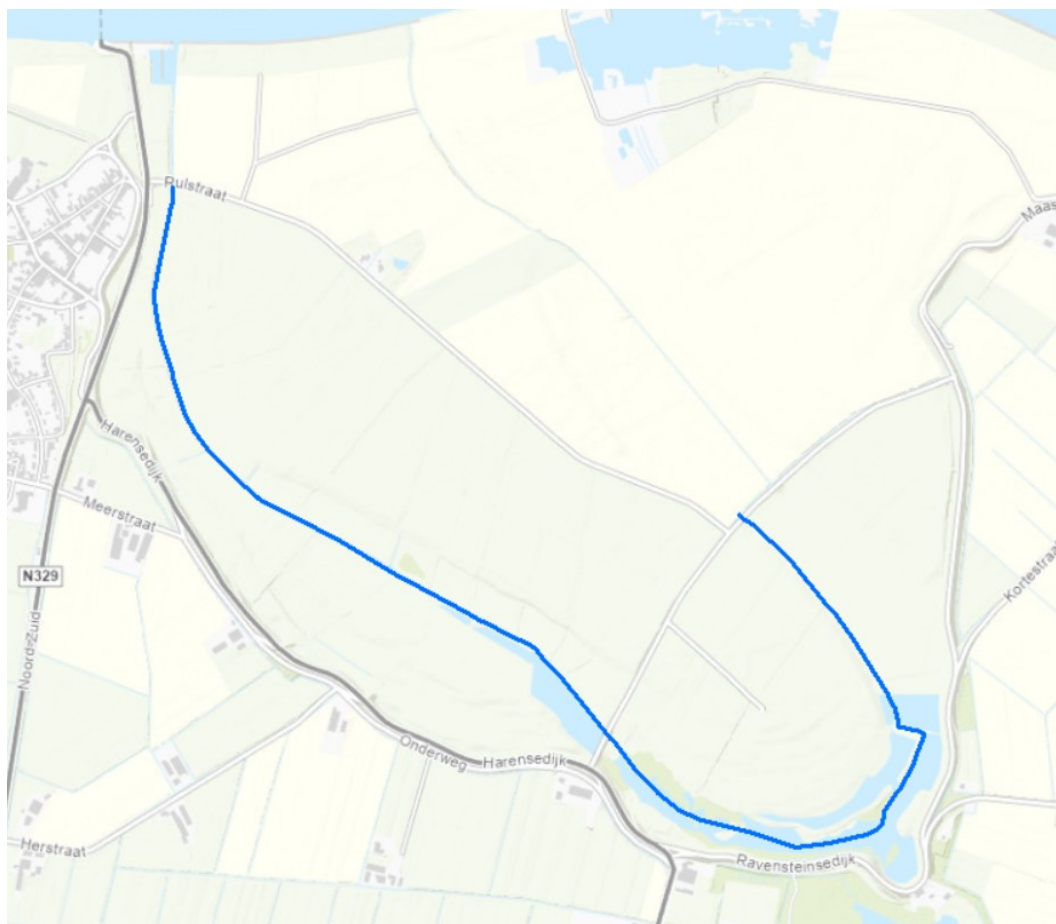
Daarnaast komt de huidige duiker 115009 te vervallen. Er komt op deze locatie wel een duiker terug voor het beheer van de nieuw aan te leggen geul in de Diedensche Uiterdijk. Om de Diedensche Uiterdijk weer te

ontwateren na hoogwater (langdurige inundatie is ongewenst voor de voorziene bosontwikkeling), dient er een grotere duiker (dan de huidige duiker) in de Rulstraat geplaatst te worden. Duiker 115009 wordt daarom (op zelfde locatie) vervangen. Voor ontwatering binnen een periode van circa 2 tot 4 weken tijd moet de duiker een diameter hebben van 1 à 1,5 m met een regelbare schuif. Een duiker met regelbare schuif (in tegenstelling tot een duiker met terugslagklep) geeft de beheerder meer beheervrijheid. De nieuwe duiker wordt aangelegd ten behoeve van de geul en komt in beheer bij Natuurmonumenten.

De exacte uitwerking van de duiker (dimensionering en ligging) wordt uitgewerkt in het kader van het projectplan Waterwet van Rijkswaterstaat waarin ook de geul uitgewerkt wordt (onderdeel van coördinatiebesluit).

In het projectplan Waterwet is ook de nieuwe situatie uitgewerkt en toegelicht. Dit gebeurt in naam van Rijkswaterstaat. Deze vergunning richt zich op het komen te vervallen van de leggerwatergang van Waterschap Aa en Maas in dit deel van de Diedensche Uiterdijk.

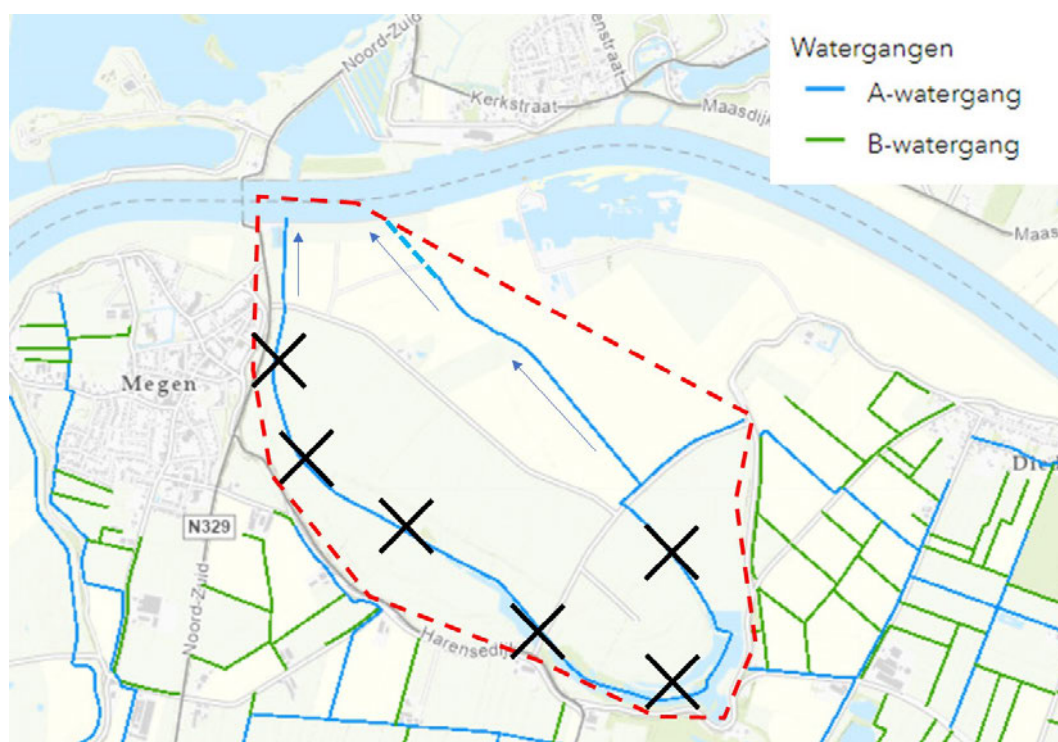
Afbeelding 3.3 Te dempen leggerwatergang

3.2 Aan te passen watergang

Een deel van de Diedensche Uiterdijk valt buiten het plangebied van Projectplan Waterwet van Rijkswaterstaat. Hier blijft het huidige gebruik gehandhaafd. Het deel noordelijk van de Rulstraat (bij haven Megen) blijft behouden. Het deel bovenstrooms (noordelijk) van de Maasakkerstraat blijft ook gehandhaafd. Deze watergang kan echter ten gevolge van het projectplan niet meer afvoeren volgens de huidige afvoerroute. Vermenging van afvoer van landbouwwater en water in de KRW geulen is ongewenst vanwege de gewenste waterkwaliteit in de KRW geulen. Daarom wordt de watergang noordelijk van de Maasakkerstraat aangepast. De watergang wordt zodanig aangepast dat deze in noordelijke richting gaat afwateren. De watergang wordt hiertoe doorgetrokken naar de Maas. Hiermee ontstaat een nieuwe afvoerroute voor de ontwatering van de landbouwpercelen. Dit is weergegeven in Afbeelding 3.4. De westelijke uitstroom naar de Maas (noordelijk van de Rulstraat, bij haven Megen) blijft ongewijzigd. De oostelijke uitstroom naar de Maas is nieuw. In bijlage 1 is de technische tekening opgenomen van de aanpassingen aan deze watergang.

Afbeelding 3.4 Nieuwe situatie: watergangen met zwart kruis erdoor vervallen, blauwe stippellijn is nieuwe watergang, en pijlen geven (nieuwe) stromingsrichting in de watergangen

Verhang

De huidige watergang stroomt – op het traject waar de watergang aangepast wordt- van noord naar zuid. De nieuwe afvoerroute is omgekeerd. Hiervoor wordt de bodemhoogte in de watergang aangepast waarmee het nieuwe verhang de nieuwe stromingsrichting volgt. Nabij de Maasakkerstraat heeft de watergang nu een bodemligging rond 4,8 m +NAP, in noordelijk uiteinde is dit 5,0 m +NAP. De stroomrichting wordt omgedraaid en de bodemhoogte aangepast. De bodemhoogte bovenstrooms (nabij de Maasakkerstraat) blijft 4,80 m +NAP. Dit loopt af naar 4,0 m +NAP. Om te zorgen dat de watergang binnen de perceelgrenzen van het waterschap blijft passen zal in eerste zuidelijke deel de watergang een bodemniveau hebben van

4,8 m +NAP. Dan volgt een gedeelte waar de watergang onderdeel is van de westelijke vinger van de geulstructuur die worden vergraven binnen Diedensche Uiterdijk deel D. Hier ligt bodemniveau op 4,0 m +NAP. Het noordelijke deel van de watergang is het deel richting de Maas, dit heeft een bodemniveau van 4,0 m +NAP.

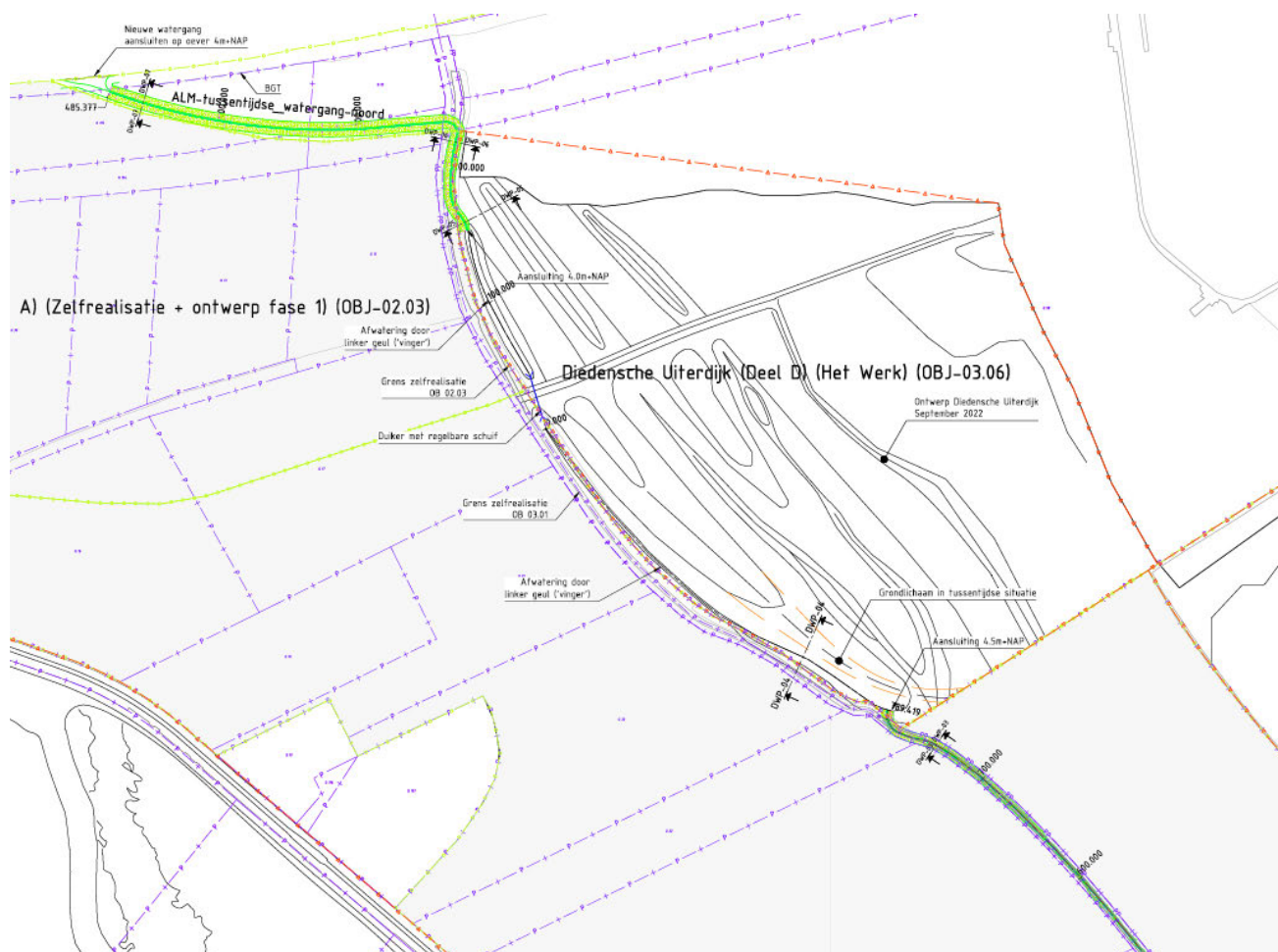
Ontwatering

De watergang verzorgt de ontwatering van de naastgelegen (landbouw)percelen. Met de nieuwe open verbinding met de Maas wordt het waterpeil gestuurd door het Maaspeil (4,90 m +NAP). Dit is gelijk aan het peil zoals het eerder in de watergang was met de verbinding naar de Maas verder westelijk gelegen.

Afvoer naar de Maas

In het ontwerp van het projectplan zit ook een deel nabij de uitstroom van de nieuwe watergang in de Maas. Het betreft hier een geulenstructuur bestaande uit 3 'geulvingers'. Doelstelling van deze geulenstructuur is bijdragen aan de doelstelling voor schoon water en natuurontwikkeling. De waterkwaliteit is dan ook van belang. De watergang voert water af uit agrarisch gebied en er bestaat het risico dat het water van de watergang een negatieve invloed heeft op de waterkwaliteit in de geulen. Om negatieve invloed op de geulen te voorkomen, wordt de watergang via de meest westelijke 'tak' van de geulenstructuur geleid en wordt deze tak afgescheiden van de overige geulen door een grond dam. De watergang komt vanuit het zuiden en takt aan de geulenstructuur. De geul heeft op het diepste punt een bodemhoogte van 4,0 m +NAP. Ten oosten van de geul komt een grond dam met een hoogte van 6,0 m +NAP. Dit voorkomt dat water uit de watergang mengt met het water in de overige 2 'geulvingers'. Benedenstrooms van de geul gaat deze over in een watergang. De aantakking ligt hier op 4,0 m +NAP. Deze watergang buigt naar het westen af om menging met de afvoer vanuit de KRW-geul van Oeverzone Diedensche Uiterdijk te beperken. De aansluiting op de Maasoever ligt op 4,0 m +NAP.

Afbeelding 3.5 Uitsnede van de technische tekening met de uitstroom van de watergang en het raakvlak met de KRW-geulen

4 RAAKVLAKKEN GEMEENTE OSS

Om de voorgenomen maatregelen planologisch mogelijk te maken, is een ontwerp herziening bestemmingsplan buitengebied Oss in voorbereiding. Deze maakt deel uit van de gecoördineerde procedure. Het ontwerp biedt de planologische mogelijkheid voor de aanpassing van de watergang in de Diedensche Uiterdijk en de nieuwe bestemming op de locatie van de vervallen watergang.

In de bestemming 'agrarisch met waarden – landschap en natuur' is onderdeel van de bestemmingsomschrijving:

- k. (voorzieningen voor) waterkering en waterhuishouding alsmede herstel, ontwikkeling en instandhouding van watergangen, sloten en greppels, alsmede voor andere wateren met een kleinere oppervlakte dan 200 m²;
- m. ondergeschikte waterhuishoudkundige voorzieningen;

In de bestemming 'natuur':

- d. instandhouding van watergangen, sloten, bruggen en andere waterpartijen, waaronder hun oevers en taluds;
- i. (voorzieningen voor) waterkering, waterhuishouding en watergebonden functies alsmede herstel, ontwikkeling en instandhouding van water en waterpartijen;

BIJLAGE

(De bijlage is separaat bijgevoegd)

BIJLAGE: TECHNISCHE AANPASSING WATERGANG

